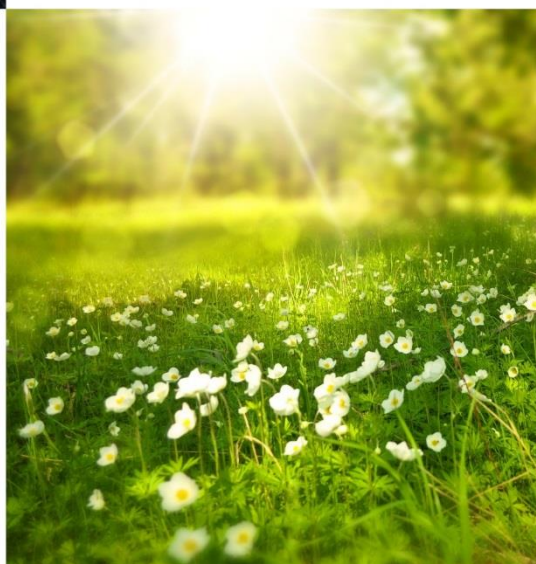

Lokallagssending våren 2019

KVINNERUT OG VEIEN VIDERE
TRADISJONSMATSKOLEN
KLIMAKAMPANJE
OG GUATEMALA
KOMMUNEVALGET 2019
RÅVAREAKSJON
VERVING

Godt nyttår!

Kjære bygdekvinner

2019 er her, et nytt år med aktive kvinner for levende bygder. Heller ikke i år vil vi mangle oppgaver og engasjement.

Vi i styret og administrasjonen vil fortsette å gi inspirasjon og støtte til alle dere i lokallaga. Kontakt oss gjerne om det er noe dere lurer på. Les om aktuelle saker og litt av det du og ditt lokallag kan engasjere dere i.

Ha et godt bygdekvinneår alle sammen!

Hilsen leder i Norges Bygdekvinnelag
Ellen Krageberg

KvinnerUT og veien videre

Prosjektperioden for Norges Bygdekvinnelag sitt inkluderingsprosjekt KvinnerUT er nå over. Erfaringene har vært gode, og prosjektet har vist hvor viktig frivilligheten er for å skape inkluderende og trygge lokalsamfunn. Nå skal arbeidet med inkludering integreres i lagenes ordinære aktivitetsplan som en del av organisasjonens ordinære aktivitet. Les prosjektleder Sosans vedlagte oppsummering av prosjektet og tanker om veien videre.

Gladnyhet!

Norges Bygdekvinnelag er igjen bevilget penger fra Sparebankstiftelsen for å satse videre på inkludering, og vil i 2019 gjennomføre et prosjekt som dreier seg om kompetansegivende aktiviteter for minoritetskvinner. Prosjektet bygger på KvinnerUT, og Sosan Asgari Mollestad vil fortsette som prosjektleder. **Mer informasjon om dette kommer veldig snart.**

Tradisjonsmatskolen

Prosjektet *Tradisjonsmatskolen* er godt i gang. Prosjektet inneholder både økonomisk støtte til lokallag som vil arrangere tradisjonsmatkurs, og kompetanseheving for medlemmene.

Veileder: Det er skrevet ei egen veiledningsbok for prosjektet, som alle medlemmene får tilgang til. I veilederen finner du bakgrunnstekster om mattradisjoner og forvaltning av kulturarv, i tillegg til praktiske veiledninger for å lage gode tradisjonsmatkurs. Veilederen finner du i to eksemplarer vedlagt papirutgaven av lokallagsutsendinga. Veilederen er også tilgjengelig til å lese og laste ned fra internett [her](#) (alle relevante dokumenter finner du på

Bygdekvinnelaget.no → Organisasjonsdokumenter → Nasjonale prosjekter og aksjoner).

Kursholderkurs: I løpet av våren blir det arrangert kursholderkurs for medlemmer som vil bli enda bedre formidlere, og som vil ha faglig påfyll om forskjellige temaer knytta til tradisjonsmat. Det blir arrangert flere kursholderkurs på ulike steder i landet. Meld interesse for kursholderkurs på [dette skjemaet](#). Fristen for å melde interesse er **15. januar**. I februar sendes det ut mer praktisk informasjon med endelig påmelding til kursene.

Nettside og kurskalender: Det er lansert en egen kurskalender for Tradisjonsmatskolen på [norsktradisjonsmat.no](#). Alle tradisjonsmatkurs som er åpne for allmennheten skal annonseres i kalenderen. Lokallag som har egen nettside på [bygdekvinnelaget.no](#) legger inn informasjon om kursene på vanlig måte i kalenderen og krysser av for at arrangementet er et tradisjonsmatkurs – da kobles informasjonen automatisk til [norsktradisjonsmat.no/kurskalender](#). Lokallagene som ikke har egen nettside melder informasjonen inn til prosjektleder, som legger den inn for dere. Send e-post til ingrid.lamark@bygdekvinnelaget.no

Meld dere på! Hvert lokallag kan få 5000 kroner i støtte til å arrangere tradisjonsmatkurs i sitt lokalmiljø. Betingelsene for pengestøtten er at laget arrangerer minst to kurs i løpet av 2019, og minst ett av disse skal være for eksterne deltakere utenfor organisasjonen.

Til nå har drøyt 40 lokallag meldt seg på prosjektet og fått innvilget pengestøtte – og det er plass til mange flere! Fristen for å melde på lokallaget og be om pengestøtte er **1. april**. Dere trenger ikke å ha ferdige planer for kursene for å søke om penger – det viktigste er at lokallaget har lyst og mulighet til å arrangere kurs, så kan de mer nøyaktige planene komme etter hvert.

Kontaktperson: Prosjektleder Ingrid Lamark, tlf. 918 00 215, e-post ingrid.lamark@bygdekvinnelaget.no

Guatemala - og klimakampanje 2019

Vårt samarbeid med utviklingsorganisasjonen Utviklingsfondet er i gang, og vi håper lokallagene er motivert for å samle inn penger til prosjektene vi støtter i Guatemala. Vi har satt som mål å støtte arbeidet for kvinneorganisering, styrking av kvinners kår, og bærekraftig landbruk med minimum 150 000,- i året. Det håper vi at vi klarer!

I tillegg til dette, har vi en ekstra utfordring til dere lokallag nå i 2019. Utviklingsfondet, Norges Bygdekvinnelag, Norges Bondelag og Norges Bygdeungdomslag har nemlig gått sammen om å gjennomføre en informasjonskampanje om klima i år. Vi vil rette søkelys på hvordan

matproduksjonen påvirkes av klimaendringene - og hva vi kan gjøre med det. Vi oppfordrer alle lag til å bli med å sette fokus på vår tids viktigste spørsmål og arrangere en aktivitet om dette, gjerne i samarbeid med en eller flere av de andre organisasjonene (dersom de finnes i nærheten av dere).

Dette er en ypperlig anledning til å kombinere vårt internasjonale engasjement for Guatemala med et klimaperspektiv. Guatemala er nemlig et av landene i verden som påvirkes aller mest av ekstremvær. Kraftig regn, tørke og flom kommer stadig hyppigere. Store forskjeller mellom rik og fattig, utbredt fattigdom og mangelfulle boliger gjør store deler av befolkningen i Guatemala svært utsatt. Urfolksgrupper og småbønder i høylandet – mange av disse kvinner, blir aller mest påvirket.

Vedlagt denne utsendelsen finner du et infoskriv om klimakampanjen, med aktivitetstips, samt en brosjyre fra Utviklingsfondet med bakgrunnsinformasjon om klimaendringer og matproduksjon i Guatemala. I tillegg vil vi i løpet av januar tilgjengeliggjøre en del informasjonsmaterieell (powerpoint-presentasjoner, quiz og tips til foredragsholdere) som kan brukes av alle som ønsker å gjennomføre arrangementer og aktiviteter tilknyttet Guatemala og/eller klima. **Alt dere trenger vil snart kunne finnes under «Organisasjonsdokumenter» på nettsidene.**

Kommunevalget 2019

I September 2019 står kommunevalget for tur. Vi er opptatt av å få gjennomslag innenfor de interessepolitiske områdene Norges Bygdekvinnelag arbeider for, og å være tydelig og synlig der folk møtes og beslutninger tas. I 2019 ønsker vi å sette et klart preg på valgkampen landet rundt. Vi oppfordrer derfor alle lag til å engasjere seg i forbindelse med valget, ta aktivt del i politikken som foregår i sitt lokalmiljø, og vise at vi bygdekvinner bryr oss om bygdene vi bor i.

Som en hjelp til dette, vil vi i år lage en «kommunevalg-pakke» som alle lag vil bli tilsendt. Her vil vi utarbeide grunnlagsmateriell, gi aktivitetstips, utforme forslag til leserinnlegg og gi råd for hvordan dere kan utfordre deres lokale kandidater innenfor noen utvalgte kjernetemaer som vi vil fokusere på i forbindelse med valget, og som er velkjente bygdekvinnetemaer. Deres lag kan velge ett eller flere temaer dere ønsker å arbeide med. **Pakken og mer informasjon vil bli sendt ut til alle lag i løpet av mars måned.**

Kontaktperson: Cesilie Aurbakken, epost cesilie.aurbakken@bygdekvinnelaget.no, tlf. 970 86 879

Aktivitetstips til råvareaksjonen 2019

- Arranger en middag eller festaften med fokus på bygg. Hvor mange ulike retter kan dere benytte byggmel eller byggkorn i?
- Dersom ditt lag er deltaker i Tradisjonsmatskolen eller arrangerer matkurs, ha bygg som fokus.
- Byggmalt er vanlig i ølbrygging. Kanskje laget kan arrangere ølsmaking eller prøve å brygge selv?
- Allier dere med en lokal bygg-bonde og arranger gårdsbesøk.
- Inviter kommunens landbrukssjef eller skolesjef til å snakke om bygg i forbindelse med f.eks lokal næringsutvikling eller skolemat.
- Arranger konkurranse: hva er din beste bygg-rett?
- Lag byggvafler, byggsalat eller noe annet godt når dere står på stand.
- Inviter til et møte eller foredrag. Tema kan være:
  - Bygg og matsikkerhet
  - Sortsutvikling og klimatilpasning
  - Bruken av bygg i forskjellige steder i verden
  - Historisk foredrag om hvilken rolle bygg har spilt for framveksten av deres lokalsamfunn.

Inviter gjerne det lokale historielaget, arkeologer i Fylkeskommunen, forskere, landbruksrådgivere, minoritetskvinner, bønder eller landbruksorganisasjoner til å snakke.

Husk å invitere lokalavisen på arrangementer og å samarbeide med dem der det er mulig!

Råvareaksjonen 2019 – BYGG!

Norges Bygdekvinnelag sin råvareaksjon for 2019 har bygg som fokus. Årets råvareaksjon fikk en strålende oppvarming med vår landsdekkende byggaksjon den 16. oktober 2018. Nå tar vi med oss driven og entusiasmen inn i det kommende året.

Vi ønsker å fremme byggkorn som råvare og å ha et jevnt fokus på bygg gjennom året. Derfor oppfordrer vi alle lag til å tenke gjennom hvordan dere kan arrangere aktiviteter som har bygg som tema, eller hvordan dere kan implementere bygg i deres vanlige aktiviteter.

Benytt gjerne anledningen til å arbeide politisk. Oppfordre forbrukere til å spise mer bygg, ta kontakt med de lokale butikkene for å etterspørre et større sortiment, kontakt kjedene og de store kornprodusentene for å be dem lage flere byggprodukter og markedsføre dem bedre, eller engasjer dere i avisen og opp mot politikerne.

Flere eksemplarer av den vedlagte byggbrosjyren kan bestilles hos oss. Legg ut bilder av aktiviteter, matretter og annet på sosiale medier, og husk å bruke emneknaggen **#spisnorskbygg!**

Verveukene 5, 6 og 7

I 2019 utvider vi verveukene med én uke og har verveuker både i uke 5, 6 og 7! I løpet av verveukene oppfordrer vi alle lokallag til å arrangere minst én aktivitet som egner seg for å verve nye medlemmer. Det kan for eksempel være å stå på stand, ha en «bli-kjent-med-bygdekvinnelaget»-kveld eller arrangere en annen hyggelig aktivitet som er åpen for alle.

La terskelen være lav og sørg for å være tydelig på at aktiviteten egner seg for nye damer som er nysgjerrig på bygdekvinnelaget. Ingen forpliktelser!

Halv pris for unge under 30

Husk at i 2019 og 2020 prøver vi ut å gi unge medlemmer under 30 år halv pris på medlemskontingenten sin. Dette håper vi vil gi mange nye, unge medlemmer!

Men husk, ingen kommer til å benytte seg av tilbudet dersom de ikke får vite om det. Derfor er det veldig viktig at alle lag sprer ordet og nevner det når dere snakker med folk dere møter.

Roll-up

Fra 2019 har Norges Bygdekvinnelag ny roll-up som du kan bestille til laget ditt. Roll-ups er viktig for å synliggjøre Bygdekvinnelaget når vi er ute blant folk, og det gir et mer profesjonelt og visuelt helhetsinntrykk. Gjør det til en regel å ha den med hver gang dere har stand eller arrangerer en aktivitet!

Roll-upen bestiller dere fra Flisa trykkeri, og den koster 1 500,- pluss frakt. Kontakt Mia på Flisa på mia@flisamedia.no eller telefon 995 75 849.

Tips!

- Snakk om hvordan dere vil arbeide med verving i 2019 – lag en plan!
- Tenk på hvordan dere kan tilrettelegge for unge medlemmer, og spør hva de trenger
- Arranger aktiviteter som både eksisterende og nye medlemmer vil ha
- Ha en god variasjon i aktivitetene, og ikke vær redd for å prøve noe nytt!
- Vær synlig i lokalmiljøet og bruk sosiale medier aktivt
  - Tør å spørre!

Facebook-bannere

Sosiale medier er viktig å bruke for å vise fram det vi gjør og la folk bli kjent med oss. Et viktig tips er å være flink til å bruke bilder aktivt, holde seg aktuelle og å poste jevnlig.

Vedlagt den digitale sendingen, samt på våre nettsider (under organisasjonsdokumenter), ligger noen Facebook-bannere dere kan bruke som forsidebilde på Facebook-siden til laget deres de kommende månedene. Disse håper vi kan bidra til å gi et inviterende inntrykk for folk som besøker siden deres. De er tematisert etter årstider (vinter, vår og sommer). Dere kan skrive den bildeteksten dere vil, og selvsagt også lage deres helt egen vri.

Husk! Vi har vervemateriell som du finner under Organisasjonsdokumenter → verving. Det er gratis å bestille, dere betaler kun porto.

Oppslagstavla

Inspirasjonsseminar

8.-10. november på Scandic Nidelven i Trondheim går Inspirasjonsseminaret til Norges Bygdekvinnelag av stabelen. Sett av datoen og bli med på høstens vakreste eventyr! **Påmeldingen åpner 1. mai.**

Hvem fortjener å bli årets lokallag 2018?

Det foregår utrolig mye spennende rundt omkring i lagene våre, og det ønsker vi å synliggjøre gjennom kåringen av årets lokallag. Vinneren får 20 000 kroner og blir utropt på inspirasjonsseminaret i Trondheim.

For å kunne kåre en verdig vinner, er vi avhengige av tips og nominasjoner. Send forslag og begrunnelse til fylkeslaget ditt innen **1. april 2019**. Fylkeslaget sender deretter sin vurdering til Norges Bygdekvinnelag innen 1.juni 2019. Se vedlagt søknadsskjema.

I 2018 var det Omvikdalen Bygdekvinnelag som stakk av med den gjeve prisen. Les mer om hvorfor ved å søke etter «Omvikdalen Bygdekvinnelag» på bygdekvinnelaget.no.

Momskompensasjon

I år har i alt 237 lokallag og 17 fylkeslag søkt om momskompensasjon for 2017. Dette er igjen ny rekord og vitner om stor aktivitet i bygdekvinnelagene. Lokallagene får tilbakebetalt én million kroner til fordeling, i gjennomsnitt ca. 4 200 kroner pr. lokallag. Oppgjøret skal ha vært utbetalt til lokallagene og fylkeslagene innen 1. januar 2019.

Fristen for å søke momskompensasjon for regnskapsåret 2018 blir 20. juni 2019.

Organisasjonsskolen

Organisasjonsskolen er et nyttig og morsomt kurs som vi anbefaler lokallagene å ta i bruk. Formålet er å bygge kunnskap og kompetanse om organisasjon og hvordan drifte lokallaget på en god måte.

Kurset kan gjennomføres av lokallagsstyrene i egen regi, gjerne sammen med andre lokallag, og er delt inn i ulike temaer med videoforedrag, oppgaver og diskusjonspunkter som dere fikk tilsendt i **eget kurshefte** i forrige lokallagssending. Disse finner dere også på bygdekvinnelaget.no.

PS: Dere kan finne studieplanen og enkelt registrere kurset hos Studieforbundet Næring og samfunn for å få støtte. For å kvalifisere må kurset ha en samlet varighet på minst 8 timer.

Hjemmesider til laget

Egne nettsider er en kjempefin måte å rekruttere medlemmer og synliggjøre aktiviteten til laget på, og er flott å bruke i kombinasjon med laget's Facebook-side. **Faktisk var den syvende mest leste artikkelen på våre nettsider i hele 2018 en artikkel om strikking av babysokker fra Sørumsbygdekvinnelag. Den har over 1 300 visninger!**

Om ditt lag vil opprette egen nettside, ta kontakt med redaktør Helle Berger på epost helle.berger@bygdekvinnelaget.no. Å ha egen nettside koster 1000,- i året.

Tale H. Ellingvåg i Bygdekvinnelaget kommer gjerne og holder nettsidekurs for et eller flere lag sammen. Hun tar også imot spørsmål når du sitter og lurer på noe. Ta kontakt på e-post tale@bygdekvinnelaget.no eller telefon 924 40 683.

Får du ikke lokallagssending i posten?

Da kan det hende vi har gale opplysninger. Logg inn på Min side med medlemsnummer og passord via bygdekvinnelaget.no for å sjekke om det står rett adresse i medlemsregisteret, og at du er oppført som leder for laget. Postadressen kan du rette opp i selv. For å komme inn på Min side må du være registrert med e-postadresse.

Spørsmål om noe av dette?

Ta kontakt med Marie Aaslie i administrasjonen på e-post: marie.aaslie@bygdekvinnelaget.no eller telefon 22 05 48 15

Vedlegg:

- Oppsummering av prosjektet KvinnerUT og veien videre
- Følgeskriv om infokampanje - klima og Guatemala
- Nominasjonsskjema årets lokallag 2018
- Brosjyre om Guatemala (fra Utviklingsfondet)
- Tradisjonsmatskolen sin veileder
- Brosjyre om bygg
- Facebookbannere (digitalt)
- Roll-up (digitalt)

«KvinnerUT» - oppsummering og veien videre

Kjære bygdekvinner!

Norges Bygdekvinnelag har i løpet av 2017 – 2018 hatt et målrettet og sterkt fokus på inkludering og integrering gjennom Prosjektet «KvinnerUT». Nå er prosjektperioden over, men engasjement og arbeidet for inkludering skal fortsette i de ordinære aktivitetene til hele organisasjonen både sentralt og lokalt.

Samarbeid med andre organisasjoner, lag, foreninger og offentlige instanser har hatt positive resultater for mange av lokallagene i gjennomføringen av prosjektet.

Erfaringene fra prosjektperioden er positive og viser et sterkt engasjement, en genuin vilje og en glødende iver blant medlemmene for å arbeide med inkludering. Dette gjør organisasjonen og ikke minst prosjektleder svært stolt. Frivillighetens rolle i å skape et inkluderende og trygt samfunn er uvurderlig.

«KvinnerUT» inn i den ordinære aktivitetsplanen

Norge er et flerkulturelt og mangfoldig samfunn. I dette fellesskapet har verdier som demokrati, likestilling og individets frihet en svært viktig plass. Det er en viktig oppgave å formidle våre grunnleggende verdier til våre nye medborgere. Mange kommer fra samfunn preget av mangel på både demokrati og ytringsfrihet.

Norges Bygdekvinnelag ønsker å bidra i den nasjonale dugnaden for integrering og inkludering, og mener at alle skal ha like muligheter, rettigheter og plikter til å delta i samfunnet. Måler er å være en inkluderende organisasjon i alle ledd, i tillegg til å bidra med å styrke kvinners muligheter til utdanning, yrkesliv, helse og et godt liv i bygdene. For å oppnå dette bør inkluderingsperspektivet gjennomsyre alle aktivitetene i organisasjonen både i de ordinære aktivitetene til lokallagene, organisasjonsarbeidet i fylkeslagene og styringsarbeidet sentralt.

Det er møtet mellom mennesker som er viktigst når det gjelder å inkludere mennesker – uavhengig av bakgrunn. Det er derfor aktivitetene som bedrives i de ulike lokallagene som er den viktigste møteplassen - samhandlingsarenaen. Gjennom prosjektet «kvinnerUT» har vi høstet erfaringer som gir organisasjonen et godt grunnlag til å integrere arbeidet med inkludering som en fast del av de ordinære aktivitetene i regi av lokallagene.

Erfaringer viser at mange lokallag opplever at det å gjøre ting sammen, som å gå på tur i skogen, sanke bær eller sopp, matlaging av alle slag, håndarbeid, dyrke grønnsaker og lignende er en fin måte å inkludere de nye i lokallaget

og dets aktivitetsplan. Slike aktiviteter krever ikke spesielle ferdigheter, sterke språkkunnskaper eller krevende forklaringer og planlegging. I tillegg vil slike aktiviteter bidra til felles hygge og gode opplevelser.

Det er behov for økt bevissthet og mer bruk av de ressursene som allerede ligger i organisasjonen i arbeidet med inkludering. Det er også viktig med kontinuerlig kompetanse -og kunnskapsheving på dette fagfeltet for å oppnå målet med å være en inkluderende organisasjon i vårt mangfoldige samfunn. Vi oppfordrer alle lag til å sette seg inn i de ressursene som finnes, fortsette det gode arbeidet og bli inspirert av andre lag!

Nytt prosjekt

Nye muligheter er på vei for bygdekvinnelag som ønsker å bidra til økt kompetanse blant kvinner med minoritetsbakgrunn. Sparebankstiftelsen har på bakgrunn av gode erfaringer med bygdekvinnene og «KvinnerUT» bestemt seg for å støtte oss videre i inkluderingsarbeidet. Det nye prosjektet vil ha fokus på kompetansebygging, mestring, og det å lette veien inn i arbeidslivet for flere minoritetskvinner.

Dette kommer det mer informasjon om i begynnelsen av våren, så følg med!

Varme hilsener fra prosjektleder Sosan Asgari Mollestad

Epost: Sosan.mollestad@bygdekvinnelaget.no

Mobil: 901 41 091

Bli med på kampanje om klimaendringer og matproduksjon!

Foto: Harald Herland, Applaus! Film og TV AS

I samarbeid med Utvklingsfondet skal vi denne våren sette fokus på hvordan matproduksjonen påvirkes av klimaendringene – og hva vi kan gjøre med det. Vi håper bygdekvinnelag rundt omkring i landet har lyst til å arrangere aktiviteter om temaet klima og matproduksjon i løpet av 2019, enten i en norsk sammenheng, i forbindelse med et arrangement om Guatemala, eller i et internasjonalt perspektiv generelt. Her kan dere lese om temaet, får tips til hva dere kan gjøre, samt få informasjon om hvordan dere kan få støtte til aktivitetene deres.

Et skiftende klima truer matsikkerheten

Over hele verden opplever mennesker klimaendringenes konsekvenser. Regnet svikter når det trengs som mest. Det regner altfor mye når det ikke skal. Temperaturen stiger, plantesykdommer og skadedyr øker i omfang. Flere stormer tar med seg veier, broer og avlinger. Guatemala, hvor Norges Bygdekvinnelag samarbeider med Utvklingsfondet om å styrke kvinners kår, er et av landene i verden som påvirkes aller mest av ekstremvær.

Vi er heller ikke forskånet for endringer hjemme i Norge. I løpet av vekstsesongene 2017 og 2018 har vi opplevd både rekordnedbør og den verste tørken på over 70 år. Å sikre at landbruket kan produsere mat selv om årstidene og dyrkingssesongene ikke følger sitt vanlige mønster er tvingende nødvendig, for både Guatemala, Norge og resten av verden.

Landbruket må tilpasses

Heldigvis finnes det grep vi kan ta. Eksempler på tilpasningstiltak kan være sikring av broer og veier mot flom. Sortsutvikling og matplanter tilpasset ustabil vær, vanningsanlegg og bedre værvarsling er andre eksempler. Lokalsamfunn trenger tilgang til informasjon om hva som skjer med klimaet, hvordan de blir rammet og hvordan de kan forberede seg best mulig. For fattige småbønder i utviklingsland vil økt kunnskap om bærekraftige landbruksteknikker og hjelp til å organisere seg i kooperativer og samvirker gjøre at de kan stå bedre rustet i møte med både ekstremvær og andre kriser. Viktigheten av organisering kjenner Norges Bygdekvinnelag godt til.

I Norge må vi blant annet sikre tilstrekkelig infrastruktur for å håndtere økende nedbørsmengder, og sette viktigheten av beredskap på dagsorden. Det vil også måtte gjøres tilpasninger i driftsmåter og utvikling av nye sorter, både for å håndtere nye skadedyr og sykdommer, og endringer i temperatur, nedbørsmengde og vekstsesong.

Støtte til gjennomføring av aktiviteter i ditt lokallag

Lokallag kan søke Utvklingsfondet økonomisk støtte for gjennomføring av aktiviteter – opp til 3000 kr per arrangement. Disse midlene må søkes om til Utvklingsfondet på forhånd.

Dere får også tilgang til mye nyttig materiell dere kan bruke i forbindelse med aktivitetene deres. Dette vil gjøre det enklere å gjennomføre arrangementer selv uten noen forkunnskaper. På Bygdekvinnelagets nettsider under «Organisasjonsdokumenter» kan dere snart finne mal til foredrag som dere kan holde selv, og tips på ressurspersoner som kan inviteres utenfra. Dersom dere vil ha mer informasjon kan dere kontakte prosjektleder Anna Karlsson i Utvklingsfondet eller Mari Gjengedal i Norges Bygdekvinnelag. Kontaktopplysninger finner du nederst på neste side.

Sammen håper vi å engasjere flere i kampen for å sikre at alle lokalsamfunn har mulighet å tilpasse seg klimaendringene – både de som kommer og de som allerede har kommet.

Vi håper dere vil være med!

Forslag til aktiviteter

Temakveld: Såfrø

Helt siden jordbrukets opprinnelse har bønder tatt vare på og videreutviklet et enormt mangfold av matplanter. Dette mangfoldet er grunnlaget for all matproduksjon, og en forutsetning for landbrukets evne til å tilpasse seg klimaendringene. En stor del av dette mangfoldet har nå gått tapt. I Guatemala bevarer og utveksler småbønder lokale frøsorter, og driver videreforedling for å bevare det biologiske mangfoldet og sikre motstandsdyktige matplanter. Gjennom Utviklingsfondets frøbanker får familier tilgang til såfrø av lokale arter som står i fare for å bli utryddet, et trygt oppbevaringssted og en mulighet å låne såfrø dersom en avling skulle gå tapt. En temakveld om frø og mangfold i landbruket kan knyttes opp til årets råvareaksjon, som handler om bygg. Bygg er tradisjonsrikt korn som vi har gode forutsetninger for å produsere mer av i Norge, spesielt matbygg. Presentasjonen kan dere holde selv, og dere kan også invitere andre relevante personer til å holde en innledning. Mal til en presentasjon med et enkelt manus samt forslag til foredragsholdere vil finnes på Bygdekvinnelagets organisasjonssider på nett.

Inviter til quiz eller vis filmen «Thank You For The Rain»

Inviter til en sosial kveld med quiz om temaet «Lær om vær» eller «Bygdequiz – Guatemala edition»! Lag egne spørsmål eller finn forslag på Bygdekvinnelagets organisasjonssider. Eller vis den prisbelønte dokumentaren «Thank You for The Rain». Filmen handler om Kisilu Musya, en småbonde fra Kenya som kjemper en daglig kamp for å bekjempe klimaendringene – og tilpasse seg dem. Filmen tar opp en rekke spørsmål, slik som klimarettferdighet, urbanisering, likestilling og utdanning, organisering og internasjonal politikk. Samtidig er den et sterkt portrett av en familie og en kjærlighetsfull familiefar. Filmen engasjerer, og gir både håp og inspirasjon til de som ser den.

Fellesarrangement: Klimaarbeid på tvers av landegrensar

Når regnet uteblir eller flommen kommer, er det bøndene som merker det først og hardest. Men over hele verden jobber mennesker med å bekjempe klimaendringene og tilpasse seg effektene av dem. Klimatilpasning står sentralt i samarbeidet mellom Norges Bygdekvinnelag og Utviklingsfondet i Guatemala. Et annet land hvor bøndene jobber for å tilpasse seg er Malawi. I Malawi har Utviklingsfondet et lignende samarbeid sammen med Norges Bondelag og Norges Bygdeungdomslag. Ta kontakt med det lokale Bondelaget og Bygdeungdomslaget og hør om de ønsker å holde et felles arrangement om arbeidet som gjøres i hhv Guatemala, Malawi og Norge. Mal til en presentasjon om Guatemala med manus finnes på Bygdekvinnelagets organisasjonssider på nett.

Ansvarlige for kampanjen er Anna Karlsson i Utviklingsfondet sammen med Mari Gjengedal i Norges Bygdekvinnelag. Hvis du eller ditt lokallag ønsker å få mer informasjon, ta kontakt med Anna eller Mari!

Anna Karlsson
E-post: anna@utviklingsfondet.no
Tlf: 463 74 292

Mari Gjengedal
E-post: mari.gjengedal@bygdekvinnelaget.no
Tlf. 970 45 683

